

Zorgvuldigheid bij adoptie een leven lang

November 2008

Samenwerkingsverband Interlandelijk Geadopteerden
www.geadopteerd.info

Zorgvuldigheid bij adoptie een leven lang

Het SIG is overwegend positief over de kabinetsreactie en de aanbevelingen uit het rapport Interlandelijke adoptie “Alles van waarde is weerloos”. Er is een duidelijke aanscherping van de regelgeving te bespeuren wat moet leiden tot zorgvuldige procedures bij het doen van afstand. De oude situatie wordt gehandhaafd met een leeftijdsverschil van 40 jaar¹ tussen de aspirant adoptieouder en het te adopteren kind. Het SIG is positief over een harde leeftijds grens, voor beide ouders bij 48 jaar, bij het te adopteren kind bij maximaal acht jaar. Ook kan het SIG zich geheel vinden in de aanbeveling tot het stopzetten van deelbemiddeling. Eenmaal geadopteerd blijkt dat het vaak goed gaat met geadopteerden, maar wel een groter risico hebben op psychische problemen in vergelijking met niet-geadopteerden². Gezien de beperkte omvang van de paper richt het SIG zich op de meest relevante zaken voor de geadopteerde. De opvatting van het SIG is dat interlandelijke adoptie aanvaardbaar is als laatste middel en enkel indien aan de volgende voorwaarden voldaan is. Ten eerste, de voorwaarde dat er geen mogelijkheden (meer) zijn om het kind op te vangen in eigen land, ten tweede dat de situatie uitzichtloos blijft en ten derde dat er geen middelen aanwezig zijn om te voorzien in de primaire levensbehoeften. Het SIG meent dat de uitzichtloosheid van de situatie afhankelijk is van de sociaal culturele context; zo is het in Afrika niet ongebruikelijk dat kinderen niet door hun biologische ouders worden opgevoed. Om deze interventie ethisch te verantwoorden is heel veel zorgvuldigheid geboden. Het SIG onderkent dat geen enkele garanties dat adopties zonder misstanden of onregelmatigheden zullen geschieden na te leven zijn, zelfs niet met het Kwaliteitskader vergunninghouders interlandelijke adoptie. Om objectief te kunnen oordelen of vergunninghouders zich blijvend aan de kwaliteitsnormen houden is onafhankelijk toezicht noodzakelijk. Zorgvuldigheid bij adoptie zou zich niet alleen moeten beperken tot de perioden tijdens en voor de adoptie maar ook daarna.

Om zorgvuldigheid en ethische verantwoording te kunnen afleggen zou volgens het SIG alles in het werk moeten worden gesteld om ook na de adoptie adoptiegerelateerde vragen en/of problemen aan te pakken. In het rapport wordt hier helaas weinig aandacht aan besteed en wordt volstaan met een enkele verwijzing naar de Blauwdruk Nazorg Adoptie. Het SIG heeft meegewerkt om het vizier van nazorg te verbreden om aandacht te vragen voor passende nazorg, óók voor volwassen geadopteerden. Adoptiegerelateerde problemen stoppen in onze optiek niet bij een leeftijd van 22 jaar³. Voor de groep waarmee het niet goed gaat, is beperkte toegankelijke curatieve zorg voorhanden. Het SIG waardeert daarom de aanbeveling van de minister van Jeugd en Gezin om dit onder de aandacht te brengen en hoopt dat dit op korter termijn concrete uitwerking krijgt. Het SIG denkt graag mee om deze uitwerking te concretiseren.

Het SIG kan zich niet vinden in de aanbeveling in het rapport dat de leeftijd van het te adopteren kind verhoogd moet worden van het vijfde naar het zevende levensjaar. Als argument wordt aangevoerd dat uit internationaal onderzoek gebleken is dat de mate van verwaarlozing bepalend is hoe het kind zich sociaal-emotioneel ontwikkelt. Als de zevenjarige geadopteerde in Nederland aankomt en dan op school in een kleuterklas moet starten, geeft dat een extra uitzonderingspositie. Overwogen had kunnen worden om de verhoging met twee jaar als pilotproject aan te bevelen. Mocht de voorgestelde verruiming in evaluatie blijken niet goed te werken dan zou deze nog ongedaan gemaakt kunnen worden. Consequenties van deze verhoging is dat de geadopteerde twee jaar minder recht heeft op nazorg en twee jaar goed onderwijs misloopt.

Ketenpartners zoals vergunninghouders dienen betere gezamenlijke faciliteiten te bieden in het verstrekken van afstammingsinformatie voor de geadopteerde. Om het verstrekken van deze gegevens te kunnen blijven garanderen is het een gemiste kans dat het Kwaliteitskader zich niet uitlaat over het verlengen van de verplichte bewaartermijn. Deze termijn zou van tenminste 30 jaar⁴ tot honderd (liefst voor onbepaalde tijd = eeuwig) jaar moeten worden verlengd.

Tevens zouden vergunninghouders moeten worden verplicht om in het belang van de geadopteerde met grote nauwkeurigheid gegevens over de biologische familie te verzamelen en te verstrekken. Het SIG realiseert zich dat deze opgelegde verplichting geen garantie biedt op het vinden van familie of kennisname van de familiesituatie. Tevens dient er scherp te worden gecontroleerd op die gegevens. Is de biologische moeder of vader daadwerkelijk onbekend of gestorven? Zijn er broertjes of zusjes?⁵

Het SIG deelt het oordeel van de Commissie Kalsbeek dat de geadopteerde desgevraagd de oorspronkelijke naam zou moeten kunnen herkrijgen. Hoewel een naamswijziging ook mogelijk is voor niet-geadopteerden, erkent het SIG dat het voor sommige geadopteerden van essentieel belang kan zijn voor zijn of haar persoonlijke identiteit. Dit kunnen we vanuit onze achterban bevestigen. Bovendien wil het SIG ervoor pleiten dat indien het te adopteren kind al een voornaam heeft gekregen deze wordt behouden door de aspirant adoptieouders.

Concluderend kan worden gezegd dat de aanbevelingen in het rapport een stap in de goede richting zijn naar kwaliteitsverbeteringen in het adoptiewerkveld maar dat ze tot onze spijt de kans hebben laten liggen ten aanzien van verbeteringen voor de volwassen geadopteerde, zoals met betrekking tot nazorg.

Bibliografie

- Monica Dalen, International Adoption in Scandinavia: research focus and main results in: D. Brodzinsky & J. Palacios (Ed.), *Psychological Issues in Adoption. Research nad Practice* (Chapter 10:187-211). (USA: Praeger, 2005)
- René Hoksbergen, Adoptiekind komt op het tweede plan, *Trouw*, 18 juni 2008
- Femmie Juffer, Rien van IJendoorn, Adoptees Do Not Lack Self-Esteem: A Meta-Analysis of Studies on Self-Esteem of Transracial, International, and Domestic Adoptees, *Psychological Bulletin*, 2007, Vol. 133, No. 6, p.1067–1083
- Ella Kalsbeek et al. *Rapport Interlandelijke adoptie, alles van waarde is weerloos*, 2008
- Wendy Tieman, Jan van der Ende, Frank Verhulst, Psychiatric disorders in young adult adoptees: An epidemiological study, *American Journal of Psychiatry*, 2005, 162, p.592-598

Eindnoten

1 Wet opnemng buitenlandse kinderen ter adoptie (Wobka) art. 5 lid 7

2 Tieman (2005) en Juffer et al. (2007)

3 Wet op Jeugdzorg, art.1

4 Wet opnemng buitenlandse kinderen ter adoptie (Wobka) art. 17c

5 Hoksbergen (2008)